

รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน (มีนาคม - กรกฎาคม 2567)

โครงการมาตรการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดราชบุรี (Ratchaburi Zero Dropout)

โครงการมาตรการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จังหวัดราชบุรี (Ratchaburi Zero Dropout) ในช่วงเดือนมีนาคม-กรกฎาคม 2567 มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทั้งในมิติของการขับเคลื่อนกลไกระดับจังหวัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การพัฒนากลไกอาสาสมัครระดับพื้นที่ และการดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการสื่อสารณรงค์เชิงนโยบายสร้างการรับรู้ให้แก่คนในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ดังนี้

1. การขับเคลื่อนกลไกระดับจังหวัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างยั่งยืนในพื้นที่

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2567 ณ ห้องประชุม ชั้น 4 อาคารหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ราชบุรี) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ร่วมประชุมหารือเพื่อขับเคลื่อนการทำงานของสมัชชาการศึกษาจังหวัดราชบุรี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนราชการและหน่วยงานด้านการศึกษา อาทิ ศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (มรมจ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี (อศจ.) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด (สกร.) ร่วมด้วยผู้ประกอบการภาคเอกชนในพื้นที่จังหวัดราชบุรี เข้าร่วมติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการจัดการศึกษาของจังหวัด พร้อมพิจารณาร่าง Roadmap ตามแผน Thailand Zero Dropout จังหวัดราชบุรี

นายเกียรติศักดิ์ ตรงศิริ ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี ประธานการประชุม เสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาและแก้ไขปัญหาในมิติต่างๆ ของจังหวัดราชบุรี ที่จำเป็นต้องอาศัยการ ‘พบปะ-รู้จัก-คุ้นเคย’ ของคณะทำงานทุกฝ่ายอยู่เสมอ โดยมีหนึ่งประเด็นสำคัญคือการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมสำหรับคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้มีความแตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ซึ่งต้องการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ที่ผ่านมาทางจังหวัดราชบุรีได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาวิธีการทำให้เกิดพื้นที่โอกาสของการ ‘เรียนรู้ภาษาไทย’ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าถึงการศึกษาและการพัฒนาตนเองในช่องทางอื่น ๆ ไปจนถึงโอกาสในการทำงานประกอบอาชีพและมีรายได้

จังหวัดราชบุรีสามารถเป็นตัวอย่างของการรับส่งงาน และทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา จนถึงอุดมศึกษา รวมถึง สกร. ที่ทุกภาคส่วนต่างให้ความสำคัญกับการทำงานรับส่งต่อกัน จึงทำให้ ‘ราชบุรีโมเดล’ ที่กำลังดำเนินงานมีความพร้อมที่จะเป็นต้นแบบการพัฒนาการศึกษาที่เกิดจากการจัดตั้ง ‘สมัชชาการศึกษา’ และมีหน่วยงานและบุคคลจากทุกฝ่ายมาช่วยกันผลักดันการศึกษาของจังหวัดหนึ่งหรือของพื้นที่หนึ่งไปด้วยกัน

ศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ กรรมการบริหาร กสศ. เสนอแนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในจังหวัดราชบุรีที่ยังมีสถาบันอุดมศึกษาสองแห่งที่อองงามด้วยจุดเด่นที่ต่างกัน โดยมีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ราชบุรี) หนึ่งในสถาบันที่เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่มีความโดดเด่นเรื่องการศึกษา วัฒนธรรม อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ซึ่งสามารถช่วยเติมเต็มซึ่งกันและกันในรูปแบบของการทำงานแบบ ‘Co-Curriculum’ ที่ส่งประโยชน์ไปถึงสังคมวงกว้าง โดยเฉพาะการร่างการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศที่รองรับกับความเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมสมัยใหม่ มีการสนับสนุน Soft Power ต่างๆ เช่นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

มรดกวัฒนธรรม รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชาติพันธุ์และผู้ลี้ภัย ซึ่งสามารถผลักดันให้เป็นจุดเด่นของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ เพราะหากมีการออกแบบการศึกษابนพื้นฐานในด้านสิทธิมนุษยชนได้สำเร็จเป็นรูปธรรม ก็จะต้องตอบโจทย์การจัดการศึกษาที่หลากหลาย ยืดหยุ่น และเป็นการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวแล้ว จังหวัดราชบุรียังมีภาคเอกชนขนาดใหญ่ ที่เข้ามาเป็นพันธมิตรสำคัญของการทำงาน Zero Dropout ซึ่งทำให้เห็นว่าแม้ในโรงเรียนขยายโอกาสเล็กๆ ดิถขายแดน ที่มีเด็กกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบางจำนวนมาก หากมีการบริหารจัดการที่ดีและมีแรงสนับสนุนจากภายนอกเข้ามาช่วย โอกาสที่จะลดจำนวนเด็กหลุดจากระบบการศึกษาให้เป็น ‘0’ ก็สามารถเกิดขึ้นได้ รวมถึงยังมีการส่งต่อที่เป็นระบบถึงระดับมัธยมศึกษาและการเรียนสายอาชีพ โดยหนึ่งข้อมูลสำคัญที่ กสศ. ค้นพบคือเด็กคนหนึ่งจะพาครอบครัวให้หลุดพ้นจากวงจรความยากจนได้ จำเป็นต้องมีการศึกษาระดับ ปวส. ถึงอนุปริญญาเป็นอย่างน้อย ดังนั้นทุกฝ่ายที่ร่วมมือกันทำงานนี้ จำเป็นต้องมองถึงการสนับสนุนให้เกิดแนวทางการเรียนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ เนื่องจากการศึกษาภาคบังคับไปถึง ปวช. และสิ้นสุดที่ ปวส. ให้ได้ เพื่อที่จะมีเยาวชนอีกไม่น้อยที่สามารถใช้การศึกษาเปลี่ยนแปลงชีวิต และยกระดับคุณภาพชีวิตคนในครอบครัวได้จริง

“ราชบุรีโมเดล” มีจุดเด่น 5 ประการ ได้แก่

- 1.) ระบบข้อมูลเด็กหลุดจากระบบการศึกษาที่ชัดเจน
- 2.) อาสาสมัครด้านการศึกษาที่เป็น Case Manager ทำหน้าที่ติดตามค้นหาและดูแลเด็ก
- 3.) ภาคเอกชนที่มีความตั้งใจอยากเข้ามาช่วยงานด้านการศึกษาของจังหวัด เช่น บริษัท แสตนลิริ รวมถึงมีสถาบันการศึกษาที่ร่วมกันวางแนวทางส่งต่อเด็กเยาวชนข้ามช่วงชั้นการศึกษาแบบไร้รอยต่อ
- 4.) สมัชชาการศึกษาที่บูรณาการเชื่อมโยงหน่วยงาน ข้อมูล รวมถึงทรัพยากรทั้งจังหวัดเป็นเนื้อเดียว
- 5.) การเป็นพื้นที่ต้นแบบนวัตกรรมการศึกษา ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือช่วยให้เด็ก

เยาวชนทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีทางเลือกและยืดหยุ่นได้ตามบริบทชีวิต และจะช่วยลดจำนวนเด็กหลุดจากระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ราชบุรีโมเดลจึงเป็น ‘โมเดลที่มีชีวิต’ ที่เดินไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดนิ่ง แต่ยังคงเคลื่อนไหวพร้อมขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของประเทศทั้งวันนี้และในระยะยาว”

นายพัฒนพงษ์ สุขมะดัน ผู้ช่วยผู้จัดการ กสศ. เสนอประเด็นหลักต่อสมัชชาการศึกษาจังหวัดราชบุรีว่า Zero Dropout จังหวัดราชบุรีกำลังขยับไปสู่การทำงานเรื่อง Thailand Zero Dropout ใน 77 จังหวัดทั่วประเทศด้วยการทำงานในพื้นที่จังหวัด ซึ่งข้อมูลสำคัญประการแรกคือ การตั้งต้นจากเงินทุน 100 ล้านบาทที่ภาคเอกชนคือ บริษัท แสตนลิริ ได้ดำเนินกิจกรรมระดมทุนมาที่จังหวัดราชบุรี เพื่อทำงานเรื่องเด็กเยาวชนหลุดจากระบบการศึกษา โดยขณะนี้มมีผลงานสำคัญหลายชิ้นที่อยู่ในการดำเนินงาน แต่สิ่งสำคัญที่ต้องเกิดขึ้น คือ

เรื่องของคนราชบุรีที่จะเป็นเจ้าของเรื่องนี้ต่อไปในอนาคต ที่ต้องทำให้เกิด All for Education ที่จะเชื่อมโยงงานต่าง ๆ เข้ากับสมัชชาการศึกษาจังหวัดราชบุรี

อีกทั้งในวันที่ 31 พฤษภาคม 2567 กสศ. ได้เข้าร่วมประชุมหารือกับอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินโครงการพัฒนาไกลระดับจังหวัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างยั่งยืน ในลักษณะของการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area-based Education) ที่มีภาคีเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่ร่วมดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ในระยะถัดไป

2. โครงการนำร่อง ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ จังหวัดราชบุรี

2.1 เกิดโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิตเด็กและเยาวชน สำหรับสถานศึกษา ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนวัดดอนตลุง (ราษฎร์ศรัทธาทาน) 2) โรงเรียนนวมราช 7 3) โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง 4) โรงเรียนเนกขัมมิวิทยา และโรงเรียนร่วมพัฒนา 8 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านไพรสะเดา 2) โรงเรียนวัดป่าไถ่ (ส่วนประชานุกูล) ในพระบรมราชานุเคราะห์ 3) โรงเรียนชุมชนวัดรางบัว(แหลมราษฎร์บำรุง) 4) โรงเรียนรุจิรพัฒน์ 5) โรงเรียนบ้านตะโกกลาง 6) โรงเรียนกลุ่มนักร้องหญิง 2 (บ้านบ่อหวี) 7) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านถ้ำหิน 8) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตะโกปิดทอง และสถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิตเด็กและเยาวชน สำหรับสถานศึกษา (1 โรงเรียน 3 รูปแบบ) ของแต่ละสถานศึกษาได้จำนวน 4 หลักสูตร ได้แก่

1) หลักสูตรสถานศึกษา การจัดการศึกษาทางเลือก ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ ห้องเรียนสร้างโอกาสสร้างคนดี สร้างอาชีพ พุทธศักราช 2566 โรงเรียนวัดดอนตลุง (ราษฎร์ศรัทธาทาน)

2) หลักสูตรสถานศึกษา การจัดการศึกษาตามโครงการการศึกษา ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ และการศึกษาทางเลือก (Alternative Education) พุทธศักราช 2566 ห้องเรียนสร้างโอกาสหลายา โรงเรียนนวมราช 7

3) หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนทางเลือกการจัดการศึกษาตามแนวทาง ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ ห้องเรียนล้อมรัก พุทธศักราช 2566 โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง

4) หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเนกขัมมิวิทยา พุทธศักราช 2565 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2561

2.2 เด็กและเยาวชนเสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษาและเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาได้รับการช่วยเหลือให้สามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิต และยังคงอยู่ในระบบการศึกษา จำนวน 72 คน

โครงการ ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ จังหวัดราชบุรี ได้นำร่องสร้างโอกาสให้เด็กที่มีเงื่อนไขของชีวิตซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการมาเรียนในระบบตามวันเวลาปกติ สามารถเลือกเส้นทางการเรียนที่เหมาะสมกับตนเองได้ โดยในขณะนี้หลายโรงเรียนได้ดำเนินการค้นหาและช่วยเหลือเด็กกลุ่มดังกล่าวให้มีเส้นทางการศึกษาที่เหมาะสมได้ เช่น กรณีของ “พ็อด” นายณัฐกร วงศ์ยะลา เด็กหนุ่มวัย 16 ปี นักเรียนคนแรกของประเทศไทยที่เรียนจบชั้น ม.3 ด้วยการเก็บหน่วยกิตจากการเลี้ยงวัวและการทำงานในไร่ข้าวโพด เทียบโอนผ่านประสบการณ์การประกอบอาชีพ ภายใต้โครงการ ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ (โรงเรียนมหาราช 7 จังหวัดราชบุรี) โดยที่ผ่านมาน้องพ็อดมีความจำเป็นต้องออกจากระบบการศึกษาเพื่อทำงานอาเลี้ยงชีพ ทว่าเมื่อโรงเรียนมหาราช 7 ได้ดำเนินโครงการ ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ และสร้างห้องที่ถูกเรียกขานว่า ‘ห้องเรียนสร้างโอกาส’ ซึ่งเป็นพื้นที่รองรับเด็กในโครงการ ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ ให้ได้เข้ามาใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และรับใบงาน แม้นักเรียนจะสามารถเรียนออนไลน์ที่ไหนก็ได้ตามอัธยาศัย แต่อย่างน้อยแต่ละสัปดาห์จะต้องมาพบปะครูผู้สอนหากมีข้อติดขัดในบทเรียน ซึ่งเป็นทางเลือกที่ยืดหยุ่นสำหรับเด็กที่ต้องการเรียนไปด้วยและประกอบอาชีพไปด้วย

การเรียนรู้ 3 รูปแบบของโรงเรียนนวมราช 7 คือการทำทั้ง 3 อย่างไปพร้อมๆ กัน ยืดหยุ่นเวลาและการประเมินผลให้กับเด็ก โดยคำนึงถึงข้อจำกัดและความต้องการของเด็กแต่ละคน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงจุดที่สุดและตอบโจทย์ทั้งผู้เรียนและผู้สอน โรงเรียนต้นแบบแห่งนี้จึงได้หยิบยกเอาส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะอาชีพและภาระงานที่เด็กแต่ละคนต้องรับผิดชอบจากงานรับจ้าง มาออกแบบเป็นบทเรียนหลักหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้เชื่อมโยงกับแต่ละวิชามากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การงานพื้นฐานอาชีพ และอื่นๆ

2.3 การขยายผล ‘1 โรงเรียน 3 รูป’ แบบจากพื้นที่นำร่อง จ.ราชบุรี ไปพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ

เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2567 กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และภาคีเครือข่าย ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเส้นทางสู่ ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ “การศึกษาที่ยืดหยุ่น ป้องกันเด็กหลุดจากระบบ” โดยมีโรงเรียนต้นแบบโครงการ ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ จากจังหวัดราชบุรี ที่ดำเนินงานสำเร็จมาแบ่งปันประสบการณ์แนวทางการทำงานที่ต้องยืดหยุ่น โดยยึดเด็กเป็นเป้าหมายสำคัญให้กับโรงเรียนที่มาร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ได้นำไปประยุกต์ใช้ได้จริง โดยมีสถานศึกษาเข้าร่วมกว่า 180 โรงเรียน จาก 58 จังหวัดทั่วประเทศร่วมขับเคลื่อนการศึกษาที่ยืดหยุ่น ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’

นอกจากนี้ได้มีการพัฒนาคู่มือแนวทางการขับเคลื่อน ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ แก่โรงเรียนและสถานศึกษาอื่นๆ สามารถนำไปขยายผลทั่วประเทศ โดยเกิดจากการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนจาก 8 โรงเรียนต้นแบบ นำไปสู่การยกย่องคู่มือในการพัฒนา ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’

3. โครงการพัฒนาบุคลากรอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยและเด็กนอกระบบการศึกษาให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (อาสาสมัคร 3 พลั้ง)

นวัตกรรมหลักสูตรอาสาสมัคร 3 พลั้ง เพื่อเป็น Case Manager ในพื้นที่ ที่มีความรู้ด้าน สุขภาพ การคุ้มครองสวัสดิภาพ สวัสดิการ และการศึกษา (อสม. อพม. และอาสาสมัครการศึกษา) ในคนๆเดียวกัน โดยมีการประชุมความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมุ่งหวังให้หลักสูตรดังกล่าวได้รับการขยายผลเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับ อสม. อพม. ทั่วประเทศ อันจะเป็นพลังสำคัญที่หนุนเสริมการประกาศนโยบาย Zero Dropout ของรัฐบาลเมื่อช่วงมกราคม 2567 ที่ผ่านมา

- เกิดกลไกอาสาสมัครการศึกษาที่มีศักยภาพการช่วยเหลือเด็กเปราะบางใน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านการศึกษา มิติด้านสวัสดิการสังคม และมิติด้านการสาธารณสุข (อาสาสมัคร 3 พลั้ง) จำนวนทั้งสิ้น 170 คน จาก 10 อำเภอในจังหวัดราชบุรี โดยทุกท่านคือกลุ่มจิตอาสาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) และบุคลากรทางการศึกษา ที่ได้รับการหนุนเสริมความรู้ด้านสวัสดิการสังคม การศึกษา และสาธารณสุข โดยมีบทบาทหน้าที่สำคัญ : ค้นหา คัดกรอง ประสานและส่งต่อความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง ที่ได้รับผลกระทบจากที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาทางการศึกษา สุขภาพ และสังคม ให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและยังคงอยู่ในระบบการศึกษา

● เกิดการบูรณาการเครือข่ายการทำงานเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา ร่วมกันของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง (ทีมสหวิชาชีพ) จังหวัดราชบุรี ที่มาจากหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลงาน ด้านการศึกษา สวัสดิการสังคม และสาธารณสุข ร่วมพิจารณาเคสเด็กที่ได้จากการค้นหาของ อาสาสมัคร 3 พลัง และรับเคสไปดูแลช่วยเหลือต่อตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของเด็กและเยาวชน รวมถึงให้ คำแนะนำเกี่ยวกับเคส เพื่ออาสาสมัครมีวิธีปฏิบัติและช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายต่อไป

- **เกิดหลักสูตรพัฒนากลไกอาสาสมัคร** เพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยและนอกระบบการศึกษาให้สามารถถึงโอกาสทางการศึกษา โดยมีองค์ประกอบความรู้สำคัญ ดังนี้ 1) องค์ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิเด็ก 2) องค์ความรู้เบื้องต้นด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการช่วยเหลือเด็กปฐมวัยและเด็กนอกระบบการศึกษาให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา 3) องค์ความรู้เบื้องต้นด้านสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการช่วยเหลือเด็กปฐมวัยและเด็กนอกระบบการศึกษาให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา 4) องค์ความรู้เบื้องต้นด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการช่วยเหลือเด็กปฐมวัยและเด็กนอกระบบการศึกษาให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา 5) การจัดทำแผนการดูแล (Care plan) รายการนี้

- เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาได้รับการดูแลและช่วยเหลือด้านสุขภาพ และสังคม ปัญหาด้านการศึกษา และได้รับการช่วยเหลือให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา จำนวน 110 คน

- การขยายผลงานอาสาสมัคร 3 พลัง

โครงการอาสาสมัคร 3 พลัง สามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาไกลูกผู้จัดการรายกรณี (Case Manager) ที่จะช่วยเป็นข้อต่อกลางระหว่างเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา กับหน่วยงานรัฐและเอกชนที่มีทรัพยากรที่สามารถดูแลช่วยเหลือเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษาได้ โดยในปี 2567 สามารถนำไปขยายการทำงานพัฒนาไกลูกผู้จัดการรายกรณี(Case Manager) กับโครงการ Thailand Zero Dropout

4. โครงการจัดการความรู้เพื่อสื่อสารขับเคลื่อนนโยบายการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา ให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างยั่งยืน (Zero Dropout)

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) รวบรวมองค์ความรู้ บทเรียน ข้อค้นพบการช่วยเหลือเด็กเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษาและจัดทำรูปแบบ/แนวทางการช่วยเหลือเด็ก เยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา (แต่ละกลุ่ม) ครอบคลุม มิติการศึกษา สุขภาพ และสังคม 2) ถอดบทเรียนกลไกอาสาสมัครในการช่วยเหลือเด็ก เยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา ได้แก่ มิติด้านการศึกษา มิติด้านสวัสดิการสังคม และมิติด้านการสาธารณสุข และจัดทำข้อมูลเพื่อสื่อสารขับเคลื่อนเชิงนโยบาย 3) สื่อสารสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในสังคม และขับเคลื่อนนโยบายการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา ให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างยั่งยืน (Thailand Zero Dropout) โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานในลักษณะถอดบทเรียน และจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกและจัดสนทนากลุ่มกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษาให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างยั่งยืน อาทิ สกร. อสม. และเครือข่ายภาคประชาสังคม ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนนำร่องการใช้นวัตกรรมเพื่อช่วยเหลือเด็กนอกระบบการศึกษา เช่น การศึกษา ‘1 โรงเรียน 3 รูปแบบ’ และเครือข่ายโรงเรียนมือถือ เป็นต้น

ผลการจัดการความรู้นำไปสู่ประเด็นสื่อสารเพื่อการช่วยเหลือ เด็ก เยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา ให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างยั่งยืน ผ่านอินโฟกราฟิกและวีดิทัศน์ เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสาธารณะร่วมในสังคมเพื่อการช่วยเหลือเด็ก เยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา ให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างยั่งยืน

**5. โครงการจัดสรรทรัพยากรตามกรอบมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
(Fundamental School Quality Levels: FSOL) ของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่
ห่างไกล**

กสศ. ร่วมมือกับธนาคารโลก (World Bank) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในการพัฒนากรอบมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาที่คุณภาพของโรงเรียน (Fundamental School Quality Levels: FSOLs) โดยมีเป้าหมายในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการจัดสรรทรัพยากรในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความขาดแคลนด้านทรัพยากรในพื้นที่ห่างไกล (Small Protected School) และทดลองนำร่องเก็บข้อมูลคุณภาพของโรงเรียนเพื่อสนับสนุนให้เกิดการกระจายทรัพยากรทางการศึกษาไปยังสถานศึกษาแต่ละประเภทที่มีความจำเป็นและความต้องการด้านทรัพยากรแตกต่างกัน และจัดทำข้อเสนอในการสนับสนุนโรงเรียนตามลำดับความสำคัญของการจัดสรรทรัพยากรและความจำเป็นตามมาตรฐานขั้นพื้นฐานของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของโรงเรียน

ในปี 2566 โครงการ FSOL ได้ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อสำรวจและประเมินคุณภาพโรงเรียนเป้าหมายในจังหวัดราชบุรีตามกรอบ FSOL ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคของโรงเรียน และการเข้าถึงโรงเรียน และจัดทำรายการที่เห็นควรให้สนับสนุนโรงเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านคุณภาพชีวิต และ

ด้านอาคารและสถานที่ โดยได้คณะวิจัยจัดทำรายการที่เห็นสมควรให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนเงินบริจาค เพื่อเสนอต่อบริษัท แสตนลิริ จำกัด (มหาชน) จนนำมาซึ่งการคัดเลือกโรงเรียนเป้าหมาย ได้แก่ โรงเรียนโรตารี 1 บ้านพุน้ำร้อน (ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี มีนักเรียน จำนวน 106 คน และครู จำนวน 10 คน) พร้อมกับการจัดทำรายละเอียดข้อมูลการปรับปรุงโรงเรียน และจำนวนงบประมาณสำหรับสนับสนุนการปรับปรุงโรงเรียนให้มีมาตรฐานขั้นพื้นฐานที่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งในครั้งนี้จะเป็นการปรับปรุงอาคารเรียนชั้นอนุบาลในเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ 2567

การปรับปรุงอาคารในครั้งนี้ได้มีการรื้อถอนหลังคาและฝ้าเพดานเดิมที่มีปัญหา พร้อมติดตั้งหลังคา ฝ้าเพดานและระบบไฟฟ้าแสงสว่างใหม่ให้ได้มาตรฐาน ทั้งนี้ กสศ. ได้ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับสื่อสารกับสังคม ผู้บริจาคและสาธารณชน ตลอดจนติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนตามข้อเสนอปรับปรุงโรงเรียน และขยายผลการดำเนินโครงการไปยังโรงเรียนอื่น ๆ

วีดิทัศน์การพัฒนาโรงเรียนโรตารี 1 บ้านพุน้ำร้อน ตามกรอบ FSQL

<https://tinyurl.com/4d8tpnaf>

ในปัจจุบัน โครงการ FSQL ได้ดำเนินการนำร่องเก็บข้อมูลคุณภาพโรงเรียนในจังหวัดราชบุรีไปแล้วกว่า 70 โรงเรียน และอยู่ระหว่างการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้กับโรงเรียนที่ดำเนินการเก็บข้อมูลครบถ้วนแล้ว เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนนำร่อง และพิจารณาในการสนับสนุนการปรับปรุงโรงเรียนอื่น ๆ ในจังหวัดราชบุรี ภายในเดือนกันยายน 2567 ต่อไป

6. งานสื่อสารรณรงค์เชิงนโยบาย และสร้างการรับรู้ในจังหวัด

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ร่วมกับ บริษัท แสตนลิริ จำกัด (มหาชน) และจังหวัดราชบุรี ได้ร่วมกับจัดการดำเนินงานสื่อสารรณรงค์เชิงนโยบาย เพื่อสร้างการรับรู้ในจังหวัดราชบุรีในโครงการ *All for Education Ratchaburi: Zero Dropout รวบรวมพลังชาวราชบุรี* ไม่ทิ้งเด็กคนไหนไว้ข้างหลัง เพื่อให้

‘เด็กทุกคนต้องได้เรียน’ เมื่อวันที่ 24-25 พ.ค. 2567 บริเวณริมเขื่อนรัฐประชาพัฒนา เทศบาลเมืองราชบุรี ถนนวรเดช ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี โดยได้รับเกียรติจากนางสาววิรัชญา สงวนเสริมศรี รองผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี เป็นประธานเปิดงาน พร้อมผู้แทนหลากหลายหน่วยงานทุกภาคส่วนในจังหวัดราชบุรี ภาคีเครือข่ายด้านการศึกษา รวมทั้งภาคประชาสังคม

งานสื่อสารณครั้งนี้เกิดขึ้นหลังจากที่จังหวัดราชบุรีได้รับเลือกให้เป็นพื้นที่นำร่องสำหรับโครงการ ‘Zero Dropout – เด็กทุกคนต้องได้เรียน’ ในการสร้างพื้นที่ทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาทุกประเภท และทุกภาคส่วนในจังหวัดราชบุรี เพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างยั่งยืน มุ่งสนับสนุนให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ทางเลือกที่ยืดหยุ่น สามารถตอบสนองความต้องการและปัญหาที่แตกต่างกันของผู้เรียนรายบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มเด็กยากจน ด้อยโอกาส และกลุ่มที่มีปัญหาเฉพาะ เช่น เด็กเร่ร่อน เด็กตั้งครรถในวัยเรียน เด็กพิการ เด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านการเรียนรู้ เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม เด็กชาติพันธุ์ ให้สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค

ภายในงานมีกิจกรรมการเรียนรู้แบบไม่รู้จักจบ เพื่อแสดงให้เห็นถึงการศึกษาที่ทุกคนมีทางเลือก และไม่มีเด็กคนไหนต้องถูกทิ้งไว้ข้างหลัง แบ่งเป็นโซน อาทิ โซน Playground: พื้นที่สนามเด็กเล่นเรียนรู้ ที่สนุกไม่ใช่เล่นๆ โซน Talk: วงเสวนาชวนพูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องการเรียนและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตอบโจทย์ทุกเงื่อนไขชีวิต โซน Show: การแสดงสำหรับเด็กๆ ทั้งการแสดงละครแบบ Street Show และคอนเสิร์ต โซน Market: ชิม ซ้อป ตลาดวาดฝัน กิจกรรมเล็กๆ ของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เป็นต้น

โครงการราชบุรี Zero Dropout มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือเด็กนอกระบบการศึกษาไทยให้ได้รับการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เยาวชนและครอบครัวออกจากความยากจนได้ อันนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้ ด้วยจังหวัดราชบุรี เป็น

เมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีพื้นที่เป็นเขตเมือง เขตกึ่งเมือง รวมถึงมีพื้นที่ติดกับชายแดน ทำให้มีประชากรทั้งไทยพื้นถิ่นราชบุรี ไทยเชื้อสายจีน ไทญวน มอญ เขมร และอื่น ๆ ซึ่งอยู่ร่วมกันในรูปแบบสังคมชนบท สังคมอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมแต่งงานส่วนใหญ่ก็ยังคงอยู่ในเมืองหลวง เด็กหลายคนต้องเผชิญกับปัญหาทางครอบครัวแยกทางกัน หรือครอบครัวแห่วงกลางที่พ่อแม่มักต้องเดินทางไปทำงานต่างถิ่นต่างเมือง หรือเด็กเองก็ต้องออกจากโรงเรียนไปทำงานเพื่อช่วยครอบครัวหารายได้ จึงทำให้พวกเขาไม่ได้เรียนต่อและกลายเป็นแรงงานที่มีค่าแรงต่ำซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเมืองราชบุรี การออกแบบการศึกษาที่ยึดหยุ่นกับชีวิตของผู้เรียนมากขึ้นจึงเป็นทางออกที่จะสามารถโอบอุ้มเยาวชนให้ยังอยู่ในระบบการศึกษาต่อไปได้

.....